

Організація освітнього процесу в закладах загальної
середньої освіти в 2024/2025 навчальному році:
нормативна база, оцінювання

Гапон Л.О.

13 вересня 2024 року

Організація освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти в 2024/2025 навчальному році відбуватиметься на рівні базової середньої освіти - на основі:

- у 5–7 класах – Типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України № 235 від 19.02.2021 в редакції наказу Міністерства освіти і науки України № 1120 від 09.08.2024),
- у 8–9 класах – Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 (зі змінами);

Організація освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти в 2024/2025 навчальному році відбуватиметься на рівні профільної освіти - на основі:

- Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408 у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 № 1493 зі змінами).

Моделні програми

- 1. Моделна навчальна програма «Українська мова. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.);
- 2. Моделна навчальна програма «Українська мова. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Голуб Н. Б., Горошкіна О. М.);
- 3. Моделна навчальна програма «Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слижук О. А., Тригуб І. А.);
- 5. Моделна навчальна програма «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Тригуб І. А., Слижук О. А., Молодик К. Ю.);
- 6. Моделна навчальна програма «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7-9 класи» (авт. Ніколенко О. М., Мацевко-Бекерська Л. В., Качак Т. Б., Богосвятська А.-М. І., Рудніцька Н. П., Туряниця В. Г.);

Моделльні програми

- 1. Моделльна навчальна програма «Українська мова. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.);
- 2. Моделльна навчальна програма «Українська мова. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Голуб Н. Б., Горошкіна О. М.);
- 3. Моделльна навчальна програма «Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слижук О. А., Тригуб І. А.);
- 4. Моделльна навчальна програма «Зарубіжна література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Снегірєва В. В., Бушакова О. В., Горобченко І. В., Каєнко О. В.);
- 5. Моделльна навчальна програма «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Тригуб І. А., Слижук О. А., Молодик К. Ю.);
- 6. Моделльна навчальна програма «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7-9 класи» (авт. Ніколенко О. М., Мацевко-Бекерська Л. В., Качак Т. Б., Богосвятська А.-М. І., Рудніцька Н. П., Туряниця В. Г.);

Зміна модельних програм

- Педагогічні працівники закладу освіти обирають модельні навчальні програми на певний цикл повної загальної середньої освіти і не можуть змінювати їх усередині циклу, зокрема при переході від 5-го до 6-го класу, оскільки кожна з модельних навчальних програм має особливості щодо реалізації вимог стандарту до результатів навчання на адаптаційному циклі.
- Водночас, для класів, які розпочнуть навчання на тому самому циклі повної загальної середньої освіти (зокрема, одному з циклів базової середньої освіти) у наступних роках можуть бути обрані модельні навчальні програми інших авторських колективів. Різні класи однієї паралелі можуть навчатися за різними модельними навчальними програмами

Педагогічний колектив
закладу освіти може
використовувати в
освітньому процесі:

- модельні навчальні програми із зазначенням кількості годин, необхідної на провадження послідовності досягнення результатів навчання учнівства з відповідних навчальних предметів (інтегрованих курсів), їхнього змісту та видів навчальної діяльності;
- навчальні програми, розроблені на основі модельних навчальних програм авторськими колективами відповідних модельних навчальних програм, де зазначено кількість годин, необхідну на провадження послідовності досягнення результатів навчання учнівства з відповідних навчальних предметів (інтегрованих курсів), їхнього змісту та видів навчальної діяльності;
- навчальні програми, розроблені вчительством на основі модельних навчальних програм (однієї або декількох), що містять опис результатів навчання учнівства з навчальних предметів (інтегрованих курсів) в обсязі не меншому, ніж встановлено відповідними модельними навчальними програмами, із зазначенням кількості годин, необхідної для провадження послідовності досягнення результатів навчання учнівства з відповідних навчальних предметів (інтегрованих курсів), їхнього змісту та видів навчальної діяльності учнівства, затверджує педагогічна рада закладу освіти;
- навчальні програми курсів за вибором, які мають відповідний гриф і входять до Переліку навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих МОН для використання у закладах загальної середньої освіти.
- Навчальні програми, розроблені не на основі модельних навчальних програм, можна використовувати в закладах освіти за умови, що вони отримали відповідний гриф Міністерства в установленому порядку.

Акценти: календарно- тематичний план

- Уважаємо за доцільне в календарно-тематичному плані визначити відповідність кожного очікуваного результату, якого необхідно досягти на уроці, певній групі загальних результатів, визначеній у Державному стандарті.
- Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з мовно-літературної освітньої галузі (українська мова, українська література, зарубіжні літератури (у перекладі українською мовою) для класів (груп) з українською мовою навчання) зазначені в додатку 2

ГРУПА 1. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях

8 загальних результатів

- сприймає** усну інформацію [МОВ 1.1]
- перетворює** інформацію з почутого повідомлення в різні форми повідомлень [МОВ 1.2];
- виокремлює** усну інформацію [МОВ 1.3];
- аналізує та інтерпретує** усну інформацію [МОВ 1.4];
- оцінює** усну інформацію [МОВ 1.5];
- висловлює та обстоює** власні погляди, ідеї, переконання [МОВ 1.6];
- використовує** вербальні та невербальні засоби під час представлення своїх думок [МОВ 1.7];
- регулює** власний емоційний стан [МОВ 1.8]

42

орієнтири для оцінювання на завершення 6 класу

40

орієнтирів для оцінювання на завершення 9 класу

Акценти: ГРУПА 1

- **НА КОЖНОМУ АБО МАЙЖЕ НА КОЖНОМУ УРОЦІ - ГРУПА 1: АУДІЮВАННЯ, ДІАЛОГУВАННЯ, УСНИЙ ТВІР/ПЕРЕКАЗ (1-2 уч.)**
- Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях
- **ПРЕЗЕНТАЦІЯ**
https://drive.google.com/file/d/1P_HcfJYvrEUaoUhvhwQ-FR1SglB3_cVL/view
- Окрім того, індивідуальне оцінювання говоріння і читання рекомендовано проводити в межах поточного оцінювання учнівства.
- Для цих видів діяльності не потрібно відводити окремих уроків, визначати стовпець без дати на сторінці класного журналу.

ГРУПА 2. Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду

7 загальних результатів

Сприймає текст [МОВ 2.1]

Аналізує та інтерпретує текст [МОВ 2.2]

Збагачує естетичний та емоційно-чуттєвий досвід [МОВ 2.3]

Оцінює текст [МОВ 2.4]

Обирає тексти для читання [МОВ 2.5]

Перетворює текстову інформацію [МОВ 2.6]

Читає творчо [МОВ 2.7]

34

орієнтири для оцінювання на завершення 6 класу

31

орієнтир для оцінювання на завершення 9 класу

Акценти: ГРУПА2

- **ГРУПА 2: РОБОТА З ТЕКСТОМ (ЗРІДКА – ЧИТАННЯ МОВЧКИ, ЧАСТО – ЗАВДАННЯ У ФОРМАТІ PIZA)**
- Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів (зокрема художніх текстах, медіатекстах) та використання її для збагачення власного досвіду
- **ПРЕЗЕНТАЦІЯ**
https://drive.google.com/file/d/1P_HcfjYvrEUaoUhhvWQ-FR1SglB3_cVL/view
- У рекомендаціях до викладання навчальних предметів та інтегрованих курсів мовно-літературної освітньої галузі наголошено, що вивчення текстів напам'ять не є обов'язковим.
- Вимоги робити запис про результати перевірки вивчення учнями творів напам'ять із подальшим виставленням оцінок у журналі також немає.

ПРО ЩО НАМ ГОВОРЯТЬ РІВНІ СФОРМОВАНOSTІ ГРАМОТНОСТІ В ГАЛУЗІ ЧИТАННЯ

PISA 2022

... можуть розуміти великі за обсягом тексти ...встановлювати причиново-наслідкові
... відповідати на непрямі запитання, встановлюючи взаємозв'язок між питанням та одним або кількома фрагментами інформації у межах одного або кількох текстів чи джерел ...

...можуть визначати головну думку невеликого тексту ... розуміти смислові зв'язки ... можуть вибирати сторінку електронного тексту й заходити на неї, керуючись підказками, а також знаходити один чи більше фрагментів інформації на основі кількох ...

Рівні сформованості
читацької грамотності

ZOO

ПРИЧИНИ Й НАСЛІДКИ

I

(за Поліною Ткач)

ТИПОВІ ЗАВДАННЯ В УКРАЇНСЬКИХ ПІДРУЧНИКАХ

- Сформулюй тему / проблему й основну думку тексту.
- Про що ти довідався?
- Склади план тексту.
- Чи згоден ти з думкою, висловленою в тексті?
- Чи цікавою була інформація, викладена в тексті?
- Поміркуй...
- Добери до тексту / частин тексту заголовки.
- Знайди в тексті опис героя / приміщення / предмета.
- Чим був вражений / схвилюваний / ображений / зацікавлений (будь-яка емоція чи когнітивний процес) герой у певній ситуації?
- Порівняй два тексти. Знайди, чим вони схожі, а чим відрізняються.
- Відшукай епізод, у якому персонаж...

РІВНІ СФОРМОВАНОСТІ ЧИТАЦЬКОЇ ГРАМОТНОСТІ PISA

1а:

- розпізнати головну тему
- розмірковувати про загальну мету, зміст у простих текстах
- розмірковувати про відносну важливість інформації у простих текстах

2:

- визначати головну думку тексту
- формулювати прості висновки
- знаходити один чи більше фрагментів інформації на основі кількох, частково неявних, критеріїв
- пояснити прості візуальні чи графічні особливості тексту
- порівнювати певні міркування й оцінювати те, що їх підтверджує, спираючись на короткі, явні твердження

ЗАВДАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЧИТАЦЬКОЇ ГРАМОТНОСТІ

- визначення головної та другорядної інформації
- пошук ключових фраз і розміщення їх у логічній послідовності
- аналіз, порівняння текстів
- тестові завдання відкритого та закритого типу
- моделювальні завдання: створення діаграм, таблиць, ментальних карт на основі тексту
- трансформація тексту з одного стилю в інший
- висловлення власних суджень

ДОДАТКИ

Додаток А. Завдання PISA із читання, математики та природничо-наукових дисциплін і як їх виконують українські 15-річні підлітки: аналіз за підсумками PISA-2018	266
--	-----

МАТЕРІАЛИ
ДЛЯ ЗАВДАНЬ
ГРУПИ 2

https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/12/PISA_2018_Report_UKR.pdf?fbclid=IwY2xjawFRVY8BHRhzPP3YfGUCQTiaBGxMT0bwk1SIyCaxbM5Laduu3iybFvQZfvbqXGP1FA

МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ЗАВДАНЬ ГРУПИ 2

<https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2022/12/PISA-zbirnyk-vprav-z-chytatskoi-hramotnosti-2022.pdf>

<https://undip.org.ua/library/yevropeyska-yakist-navchannya-dlya-krashchoyi-uspishnosti-uchniv/>

<https://undip.org.ua/library/zbirnyk-zavdan-u-formati-pisa-dlia-rozvytku-chytatskoi-hramotnosti-uchniv-chastyna-2/>

<https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2023/10/Zbirnyk-PISA-chytatska-hramotnist-2-chastyna-w-1.pdf>

ГРУПА 3. Висловлювання думок, почуттів і ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема інтерпретація літературних творів українських і зарубіжних письменників; взаємодія з іншими особами у цифровому середовищі, дотримання норм літературної мови

3

**ЗАГАЛЬНІ
РЕЗУЛЬТАТИ**

Створює письмові висловлення [МОВ 3.1]

Взаємодіє письмово в режимі реального часу (у цифровому середовищі) [МОВ 3.2]

Редагує письмові тексти [МОВ 3.3]

21

орієнтир для оцінювання на завершення 6 класу

19

орієнтирів для оцінювання на завершення 9 класу

ГРУПА 4. Дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості, спостереження за мовними та літературними явищами, проведення їх аналізу

2

**ЗАГАЛЬНІ
РЕЗУЛЬТАТИ**

Досліджує мовні явища [МОВ 4.1]

Використовує знання з мови в мовленнєвій творчості

[МОВ 4.2]

8

орієнтири для оцінювання на завершення 6 класу

8

орієнтирів для оцінювання на завершення 9 класу

Тематичне оцінювання

- Тематичне оцінювання не є обов'язковим. Його можна проводити (за потреби) для отримання інформації про рівень досягнень очікуваних результатів учнівства з певної теми, розділу і використовувати **для коригування освітнього процесу.**
- **Для коригування освітнього** - процесу означає проаналізувати, яка кількість дітей добре засвоїла матеріал, а над чим ще треба попрацювати

Підсумкове оцінювання

- Підсумкове оцінювання має на меті оцінити досягнення очікуваних результатів навчання.
- **Здійснюють його періодично.**
- **Кількість підсумкових робіт встановлює вчитель / учителька самотійно.**
- Підсумкові роботи можуть охоплювати **один, декілька або всі групи результатів мовно-літературної освітньої галузі**, визначених у Державному стандарті базової середньої освіти.

Комплексні підсумкові роботи

- Під час підсумкового оцінювання за семестр учитель / учителька може:
 1. провести комплексну підсумкову роботу (КПР) ,
 2. запропонувати учням виконати окремі підсумкові роботи для кожної групи результатів (ГР 1, ГР 2, ГР 3, ГР 4),
 3. поєднати в такій роботі завдання для декількох груп результатів, використовуючи запропоновані скорочення для записів у класному журналі.
- **Зауважте, що індивідуальне оцінювання говоріння і читання рекомендовано проводити в межах поточного оцінювання учнівства.**
- **Тож однієї семестрової комплексної підсумкової роботи на всі групи результатів (ГР 1, ГР 2, ГР 3, ГР 4) просто не може бути.**

26

завдань

ДІАГНОСТУВАЛЬНА РОБОТА* СХЕМА Й КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Мета: є визначити (виміряти й оцінити) рівень досягнення учнями 5-го класу очікуваних результатів **за трьома групами загальних результатів**, визначених Державним стандартом базової середньої освіти, а саме:

Робота з текстом

сприймає тексти (зокрема художні, медіатексти) [6 МОВ 2.1];
аналізує та інтерпретує тексти [6 МОВ 2.2];
збагачує естетичний та емоційно-чуттєвий досвід [6 МОВ 2.3];
оцінює текст [6 МОВ 2.4];
обирає тексти для читання [6 МОВ 2.5];
перетворює текстову інформацію [6 МОВ 2.6];
творчо читає [6 МОВ 2.7].

Письмова взаємодія

створює письмові висловлення [МОВ 3.1]
взаємодіє письмово в режимі реального часу (у цифровому середовищі) [МОВ 3.2]
редагує письмові тексти [МОВ 3.3]

Дослідження мовлення

досліджує мовні явища (зокрема в художніх і медіатекстах) [МОВ 4.1]
використовує знання з мови в мовленнєвій творчості [МОВ 4.2]

ПРЕЗЕНТАЦІЯ

https://drive.google.com/file/d/1P_HcfJYvrEUaoUhhvWQ-FR1SglB3_cVL/view

Оцінювання комплексної підсумкової роботи

- Для оцінювання комплексної підсумкової роботи (КПР) можна зазначати середню арифметичну оцінку з урахуванням динаміки навчальних досягнень учнівства або педагогічною радою закладу освіти затвердити свою шкалу оцінювання цього виду роботи.
- У Свідоцтві досягнень виставляють семестрові оцінки за групами результатів.
- Зокрема, у мовно-літературній освітній галузі характеристика результатів навчання «Усно взаємодіє» буде відповідати ГР 1; «Працює з текстом» – ГР 2; «Письмово взаємодіє» – ГР 3; «Досліджує мовлення» – ГР 4.

ОФІЦІЙНИЙ ЖУРНАЛ

ПРИЗВИЦЕ, ІМ'Я	25 / 10	29 / 10	З О Ш И Т	15 / 11	19 / 11	24 / 11	28 / 11	З О Ш И Т	06 / 12	10 / 12	15 / 12	18 / 12	23 / 12	25 / 12	29 / 12	З О Ш И Т	ГР1	ГР2	ГР3	ГР4	С Е М Е С Т Р	С К О Р И Г О В А Н А
Іваненко Оксана	8	10	8	н	н		9	7		7	8		6	9	9	7	8	10	8	9	9	

«БОРТОВИЙ ЖУРНАЛ»

ПРИЗВИЩЕ, ІМ'Я	Підсумкова 1 29.10			Підсумкова 2 28.11			Підсумкова 3 29.12			ГР1	ГР2	ГР3	ГР4	с е м е с т р	С К О Р И Г О В А Н А
	Г2		Г4		Г3	Г4	Г2	Г3	Г4						
Іваненко Оксана	10		9		7	8	10	8	10	8	10	8	9	9	

ГР1 за записами в «бортовому журналі»

ГР2 $10+10=20$; $20:2=10$

ГР3 $7+8=15$; $15:2=7,5$; $7,5 + 0,5$ (0,5 додаємо на основі поточних, які засвідчують зростання учениці)= 8

ГР4 $9+8+10=27$; $27:3=9$ (навіть тут, коли результат точний, можна додати бал на основі поточних оцінок, успіхів у конкурсах тощо)

Семестр $8+10+8+9=35$; $35:4=8,5$; $8,5+0,5$ (на користь дитини)=9

РЕКОМЕНДУЮ

- Презентація Юлії Романенко "Оцінювання усної взаємодії" https://drive.google.com/file/d/1P_HcfJYvrEUa_oUvhvWQ-FR1SglB3_cVL/view?usp=drive_link
- Виступ Юлії Романенко з цією презентацією є тут [Забіг для філологів. Марафон «Навчаємо, надихаємо, перемагаємо» - YouTube](#)
- Презентація Ірини Клименко "Підсумкове оцінювання НУШ" https://drive.google.com/file/d/1ZvTW0n57O2TJAv_vGX0SdnorbYM0t8xpo/view?usp=drive_link
- Василь Терещенко «Чому так складно навчити(ся) читати: уроки моніторингових досліджень для шкільних уроків»
- Виступ Василя Терещенка є тут: [Забіг для філологів. Марафон «Навчаємо, надихаємо, перемагаємо» - YouTube:](#)